

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 kwietnia 2020 roku powód (...) spółka jawna z siedzibą w K. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych Powiatu (...) – Zarządu Dróg Powiatowych w P. i (...) Towarzystwa (...) z siedzibą w S. kwoty 81.873,03 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 listopada 2019 roku do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody poniesionej przez powoda i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, iż w dniu 30 września 2019 roku w miejscowości C. jedno z drzew rosnących przy drodze powiatowej numer (...) będącej w zarządzie Powiatu (...) złamało się (złamała się jego gałąź). Następnie uderzyła w kabinę pojazdu marki R., poruszającego się po tejże drodze, stanowiącego własność powoda. Złamana gałąź uderzyła w kabinę pojazdu, uszkadzając ją oraz przednią szybę pojazdu.

Powód zgłosił swoje roszczenia z tytułu uszkodzenia pojazdu w Zarządzie Dróg Powiatowych w P. oraz u wskazanego przez zarządcę drogi – ubezpieczyciela (...).

Podmioty te nie uwzględniły jednakże roszczeń powoda, wskazując, że przyczyną powstania szkody nie był zły stan drzewa ale nadzwyczajne warunki pogodowe. Ponadto stosowne służby pozwanego powiatu zbadały stan drzew rosnących przy ww. drodze i nie wykryły żadnych chorób tego drzewa.

(pozew k. 4 – 12)

W dniu 27 sierpnia 2020 roku pozwany Powiat (...) złożył odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Pozwany wskazał, iż kwestionuje w całości stanowisko powoda wyrażone w pozwie i przeczy wszelkim twierdzeniom powoda a powództwo jako nieudowodnione i pozbawione podstaw powinno zostać oddalone.

Pozwany przyznał, iż w dniu 30 września 2019 roku na drodze powiatowej numer (...) doszło do złamania się gałęzi jednego z drzew, w wyniku silnie wiejącego wiatru a następnie do uderzenia tejże gałęzi w kabinę i przednią szybę pojazdu kierowanego przez pracownika powoda.

Na dziesięć dni przed tym zdarzeniem Dyrektor Zarządu Dróg w P. wraz z pracownikiem podczas objazdu dróg powiatowych przeprowadzili również oględziny zewnętrzne stanu zadrzewienia m. in. przy ww. drodze i w wyniku tych oględzin nie stwierdzono spróchnienia drzewa ani żadnych oznak chorobowych. Drzewo nie było przeznaczone do wycinki. Nie zagrażało ono zdrowiu i życiu użytkowników drogi w miejscowości C..

Jednocześnie w dniu 30 września 2019 roku na terenie powiatu (...) panowały bardzo trudne warunki atmosferyczne. Wiał bardzo silny wiatr, który łamał gałęzie i konary a przechodzące przez powiat wichury wyrządziły bardzo wiele szkód. Wobec powyższego szkoda, jakiej doznał powód spowodowana była siłą wyższą.

(odpowiedź na pozew k. 105 – 109)

W dniu 1 września 2020 roku odpowiedź na pozew złożył również (...) Towarzystwo (...) w S., wnosząc o oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami procesu.

Pozwany przyznał, iż w dniu zdarzenia był ubezpieczycielem pozwanego powiatu w zakresie odpowiedzialności cywilnej m. in. z tytułu administrowania drogami. Przedmiotem ubezpieczenia jest ustawowa odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody na mieniu lub osobie wyrządzone osobom trzecim w związku z prowadzoną działalnością lub posiadaniem mienia. Tym samym odpowiedzialność ubezpieczyciela uzależniona jest od istnienia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczonego za daną szkodę.

W zakresie odpowiedzialności ubezpieczonego pozwany ubezpieczyciel odwołał się do analogicznej argumentacji jak pozwany powiat, wskazując na trudne warunki atmosferyczne w chwili zdarzenia, jak również brak jakichkolwiek zaniedbań po stronie pozwanego powiatu w zakresie kontroli stanu drzew.

(odpowiedź na pozew k. 153 -158)

W dniu 19 października 2020 roku powód złożył kolejne pismo procesowe stanowiące odpowiedź na odpowiedzi na pozew.

W piśmie tym powód ograniczył powództwo do kwoty 66.563,44 złotych tj. do kwoty netto z faktury VAT dotyczącej naprawy uszkodzonego auta, zrzekając się roszczeń ponad ww. kwotę z uwagi na to, że kwota podatku VAT została przez powoda odliczona w deklaracji, o czym pełnomocnik powoda uzyskała informację już po wniesieniu pozwu. W pozostałym zakresie powód podtrzymał żądania i roszczenie zgłoszone w pozwie.

(pismo k. 202 – 211)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pracownicy Zarządu Dróg Powiatowych w P. dokonują okresowych kontroli stanu drzew w pasie drogowym, dróg administrowanych przez powiat. Kontrole polegają na objeździe dróg głównych raz w tygodniu a pobocznych raz na dwa tygodnie. Przedmiotowa droga należy do dróg bocznych. Nie zatrzymują się przy każdym drzewie. Jadą samochodem i dokonują oględzin drzew, czy są one zielone, czy suche, czy są gałęzie do obcięcia. Jeśli drzewo jest zielone nie są podejmowane żadne działania. Gdy drzewo jest suche to wykonywane są fotografie takiego drzewa i podejmowana jest decyzja o jego wycięciu.

(okoliczności niesporne, zeznania świadka S. P. protokół rozprawy z dnia 11 lutego 2021 roku k. 236, nagranie 00;08;40 – 00;22;29)

W dniu 30 września 2019 roku po drodze powiatowej numer (...) poruszał się samochód dostawczy będący własnością powoda prowadzony przez pracownika powoda Z. P.. Jadąc drogą kierowca zauważył spadający z drzewa konar. Nie zdążył zahamować pojazdu. Konar runął na przód samochodu, na kabinę, szybę i dach, uszkadzając pojazd. Po zdarzeniu wezwana została na miejsce Straż Pożarna i Policja. Pojazd został odwieziony na lawecie.

(okoliczności niesporne, zeznania świadka Z. P. protokół rozprawy z dnia 11 lutego 2021 roku k. 236 – 237, nagranie 00;22;29 - 00;30;25)

Złamany konar, który uderzył w samochód powoda to klon pospolity, zlokalizowany po zachodniej stronie szosy, 5, 15 m. od nawierzchni drogi, za rowem. Inne najbliższe drzewa znajdują się w odległości 28 metrów na północ i 14 metrów na południe. Od zachodniej strony brak osłony terenu, na którym znajduje się drzewo od wiatru.

Stan zdrowotny drzewa na dzień dokonywania oględzin przez biegłego z zakresu dendrologii był dobry, w koronie widoczny drobny naturalny (spowodowany brakiem dostępu światła) posusz gałęziowy. Brak oznak chorób grzybowych a w pniu widoczne ślady starych żerów owadzi.

Drzewo silnie uszkodzone mechanicznie przez rozłup długości 1, 7 metra powstały po odłamaniu się jednej z dwóch odnóg pnia. Na wysokości uszkodzenia pień silnie przewężony. Wewnątrz pnia głęboki ubytek rurowy wgłębny. Korona symetryczna, z silnie zachwianą statyką, przeciążona kierunku północny zachód.

Ze względu na stan mechaniczny oraz lokalizację drzewo należy traktować jako niebezpieczne.

Tak poważne uszkodzenie pnia klonu pospolitego nie jest niczym niezwykłym, lecz powstaje wskutek działania kilku czynników. Gatunek ten ma tendencję do tworzenia w koronie i na głównym pniu tzw. rozwidleń V- kształtnych. Charakteryzują się one ostrym i ciasnym kątem rozwarcia poszczególnych odnóg lub konarów. Efektem takiej budowy

jest to, że na większości powierzchni styku odnóg tkanka nie jest trwale zrosnięta, lecz silnie zgnieciona. Połączenie takie jest tym bardziej niebezpieczne, im większa masa korony drzewa znajduje się ponad rozwidleniem. Im jest ona gęstsza tym gorzej. Siły rozpierające oddziałujące na to miejsce, w sytuacji silnego wiatru są wtedy bardzo duże. Oprócz wysokości, na jakiej znajduje się rozwidlenie na jego wytrzymałość wpływa ustawienie względem stron świata a co za tym idzie względem dominujących kierunków działania wiatru w danej lokalizacji. W wypadku (...) najczęstszymi kierunkami wiatrów są kierunki zachodnie i wschodnie. Jeśli taki będzie układ rozwidlenia należy brać to pod uwagę, jako czynnik dodatkowego ryzyka. Klon pospolity jest gatunkiem najczęściej rozłupującym się na terenie Polski.

W przypadku opisywanego drzewa w miejscu uszkodzenia na wysokości 2,28 m. od gruntu znajdowało się rozwidlenie V – kształtne. Cała korona drzewa rozbudowała się nad nim. Również ustawienie odnóg pnia na północny zachód a drugiej (złamanej) na południowy wschód przy jednoczesnym braku osłony od wiatru od zachodu (otwarta przestrzeń) przyczyniło się powstania rozłupu. Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na wytrzymałość rozwidlenia był ubytek widoczny po rozłupaniu pnia. Degradacja części rdzeniowej nie powstała jednak z powodu rozwidlenia pnia. Bezpośrednią przyczyną była rana, jako powstała po odcięciu (6 – 12lat wcześniej) dość grubej gałęzi wyrastającej z pnia na wysokości rozwidlenia od strony północno – zachodniej. W trakcie oględzin w dniu 10 czerwca 2021 roku stwierdzono obecność ubytku wgłębnego w miejscu niezasklepionej do końca rany po gałęzi. Eliptyczny otwór o średnicy w pionie 14 cm i poziomie 6 cm. znajduje się na wysokości rozwidlenia na pozostałej odnodze od strony pola. Powstała tam kieszeń stworzona przez tkanekę przyranną gromadziła wodę i degradowała część rdzeniową najpierw gałęzi, potem pnia głównego. Powstały ubytek „przeszedł „ pod rozwidleniem i osłabił jego podstawę.

Należy zaznaczyć, iż ocena takich rozwidleń przy oględzinach z zewnątrz bez skanowania pnia wymaga dużego doświadczenia i wiedzy. Jest to cecha, która osłabia drzewo mechanicznie, ale nie zdrowotnie. Jednocześnie nawet w pełni zdrowy klon pospolity pozbawiony ubytków w pniu, lecz posiadający tak nisko osadzone rozwidlenie V-kształtne jest potencjalnie niebezpieczny i wymaga regularnej kontroli ze względu na wrodzoną łupliwość. W dniu wypadku zanotowano silne porywy wiatru, lecz nie wiadomo, czy drzewo nie uległo uszkodzeniu wcześniej. Zdarzają się przypadki, gdy nadłamane w trakcie wichury drzewo ostatecznie łamie się w zupełnie bezwietrzny dzień.

Zdaniem biegłego przede wszystkim oceny powinna dokonywać osoba posiadająca odpowiednie wykształcenie w zakresie rozpoznawania i znajomości biologii oraz budowy drzew. Całość powinna być poparta doświadczeniem praktycznym. Pracownik taki powinien mieć jasno określony zakres i rejon działań. Pracę swoją powinien opierać o wcześniej sporządzoną dokładną inwentaryzację drzewostanu, jakim się opiekuje. Ocena stanu drzewa nie powinna być sporządzona jednorazowo, lecz powinna odbywać się cyklicznie. Zbierane przez lata dane pozwalają lepiej określić zmiany zachodzące w drzewostanie.

Kontrola drzewa powinna odbywać się wizualnie przez spisanie jego stanu zdrowotnego i mechanicznego, opis statyki i stabilności w gruncie. W razie konieczności proponuje się zabiegi pielęgnacyjne i notuje pilność ich wykonania. Podczas takich oględzin osoba z odpowiednią wiedzą może zakwalifikować drzewo w razie potrzeby do dalszych badań przy pomocy sprzętu specjalistycznego jak np., tomograf czy georadar.

Wraz z dokumentacją dotyczącą sprawy biegły otrzymał również część wytycznych zakładania i utrzymania zieleni przydrożnej na potrzeby (...). W dokumencie tym w rozdziale 4.3.1 utrzymanie zieleni miejskiej wysokiej, mowa jest o rozwidleniu V- kształtnym, jako właściwości wymagającej częstszej i bardziej wnikliwej kontroli.

(opinia pisemna biegłego dr inż. M. W. k. 247 – 258)

W przypadku omawianego klona i drzew o podobnej budowie pnia możliwe są trzy rozwiązania lub zabiegi:

- montaż w koronie wiązania elastycznego np. typu (...) Ma ono na celu uniemożliwić koronie nadmierny ruch na zewnątrz rozwidlenia i w ten sposób zapobiegać jej rozłupaniu. Rozwiązanie to jest stosunkowo drogie stosowane głównie na drzewach szczególnie cennych przyrodniczo lub krajobrazowo;

- ciecie formujące całej korony pozwalające na odciążenie rozwidlenia oraz zmniejszenie oporu na wiatr, jaki stawia drzewo;

- usunięcie jednej z odnóg np. tej skierowanej w stronę szosy, aż do jej nasady w rozwidleniu, połączone z cieciami formującym pozostałej części korony tak, aby zmniejszyć jej chorągiewkowaty kształt. Utrata ulistnienia 50 %

Przeprowadzenie rzetelnej kontroli stanu drzewa oraz odpowiednich zabiegów pielęgnacyjnych w koronie mogło znacząco zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia omawianego w sprawie zdarzenia.

(opinia uzupełniająca pisemna biegłego dr inż. M. W. k. 289 – 291)

W dacie zdarzenia pozwany powiat (...) posiadał w S. Towarzystwie (...) w S. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, do której zastosowanie mają Ogólne Warunki Ubezpieczenia Mienia i Odpowiedzialności Cywilnej – Ubezpieczenie pakietowe (...) uchwalone przez Zarząd Towarzystwa w dniu 18 grudnia 2015 roku, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Przedmiotem ubezpieczenia była odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody osobowe i rzeczowe o charakterze pozaumownym (OC deliktowe) oraz odpowiedzialność cywilna wynikająca z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowe) z rozszerzeniem odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego.

Suma ubezpieczenia wynosiła 200.000 złotych.

(okoliczności niesporne, polisa k. 165 – 166)

Zgodnie z postanowieniami OWU stanowiących integralną część postanowień umowy ubezpieczenia – Klauzula 13 z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU obowiązujących w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia strony uzgodniły, że zakres ubezpieczenia rozszerza się o szkody w mieniu lub na osobie wyrządzone przez ubezpieczającego osobom trzecim, wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

(owu k. 175 odwrót)

W dniu 8 października 2019 roku pozwany Powiat (...) przesłał do (...) spółki z o.o. we W. zgłoszenie szkody dokonane przez powoda i dotyczące zdarzenia z dnia 30 września 2019 roku.

(okoliczność niesporna, pismo k. 110, zgłoszenie szkody k. 11- 112, 114 – 135)

W dniu 29 września 2019 roku Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Biuro Prognoz Meteorologicznych w P. wydało dla województwa (...), powiatu (...) ostrzeżenie meteorologiczne numer 62 od godziny 10.00 dnia 30 września 2019 roku do godz. 20. 00 w dniu 30 września 2019 roku o wystąpieniu silnego wiatru o średniej prędkości od 30 km/h do 45 km/h w porywach do 90 km/h początkowo południowo – zachodniego, później zachodniego. Najsilniejsze porywy wiatru wystąpią po południu.

(ostrzeżenie meteorologiczne k. 147)

Zgodnie z klasyfikacją stopni zagrożeń przygotowaną przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w przypadku wystąpienia 2 stopnia zagrożenia silnym wiatrem (średnia prędkość wiatru od 72 do 90 km/h lub w porywach od 90 km/h do 115 km/h) mogą wystąpić uszkodzenia budynków, dachów, łamanie i wrywanie drzew z korzeniami, utrudnienia w komunikacji, uszkodzenia linii napowietrznych. Zalecana ostrożność, potrzeba śledzenia komunikatów i rozwoju sytuacji.

(klasyfikacja (...) k. 179)

(...) lokalne z dnia 1 października 2019 roku donosiły o wystąpieniu na terenie południowej (...) w dniu 30 września 2019 roku wichury, której porywy osiągały nawet do 100 km/h.

46 zdarzeń dotyczyło drzew przewróconych na jezdnię.

(wydruk ze strony W.. 24info/ dzień k. 183- 189 odwrót)

W dniu 14 stycznia 2020 roku na prośbę poszkodowanego dokonano oględzin przedmiotowego drzewa z udziałem przedstawicieli - pracowników Zarządu Dróg Powiatowych w P. i przedstawicieli poszkodowanego. W trakcie oględzin stwierdzono, iż aktualny stan drzewa odbiega od stanu sprzed objazdu dróg z dnia 20 września 2019 roku. Dokonano dokumentacji fotograficznej, która potwierdza, iż zewnątrz drzewo jest zdrowe a w miejscu po odcięciu konaru jest widoczna dziura.

(protokół z oględzin wraz z dokumentacją fotograficzną k. 191 – 197)

Pismem z dnia 30 października 2019 roku S. Towarzystwo (...) w S. poinformowało pełnomocnika powoda o podjęciu decyzji o odmowie wypłaty odszkodowania z tytułu zgłoszonego roszczenia. W uzasadnieniu podjętej decyzji stwierdzono, iż z dokumentacji zgromadzonej w aktach szkody wynika, iż w dniu zdarzenia wystąpiły bardzo trudne warunki atmosferyczne, wiał bardzo silny wiatr, który łamał gałęzie i konary. W związku z tym zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do postawienia ubezpieczonemu zarzutu zawinionego działania lub zaniechania skutkującego obowiązkiem odszkodowawczym za przedmiotowe zdarzenie.

(pismo k. 149)

Powód odwołał się od decyzji ubezpieczyciela z dnia 30 października 2019 roku o odmowie wypłaty odszkodowania.

(odwołanie k. 56 – 61)

Koszty naprawy uszkodzonego wskutek zdarzenia z dnia 30 września 2019 roku samochodu powoda wyniosły, zgodnie z fakturą wystawioną dla powoda przez firmę (...) w dniu 18 listopada 2019 roku, 81.873,03 złote brutto, 66 563,44 złote netto.

(faktura k. 62 – 63).

Należność wynikająca z tej faktury została przez powoda zapłacona w dniu 10 grudnia 2019 roku i 24 kwietnia 2020 roku.

(okoliczności niesporne, potwierdzenia przelewów k. 64, 65)

Pismem z dnia 5 grudnia 2019 roku w odpowiedzi na złożone przez powoda odwołanie od decyzji o odmowie wypłaty odszkodowania, Zarząd (...) poinformował, że po ponownym rozpatrzeniu sprawy nie znalazł podstaw prawnych do zmiany stanowiska, co do odmowy wypłaty odszkodowania.

(pismo k. 66- 69)

Powyższy stan faktyczny był w zakresie przebiegu zdarzenia z dnia 30 września 2019 roku niesporny. Osią sporu w rozpoznawanej sprawie nie są, bowiem okoliczności faktyczne zdarzenia, lecz kwestia odpowiedzialności pozwanego powiatu i w konsekwencji pozwanego ubezpieczyciela za skutki przedmiotowego zdarzenia.

Ponadto sąd poczynił ustalenia faktyczne w sprawie na podstawie przedłożonych przez strony do akt sprawy dokumentów, których treść, wiarygodność ani moc dowodowa nie by...z poprzez strony kwestionowana.

Na podstawie zeznań przesłuchanych świadków (pracowników pozwanego powiatu) sąd ustalił sposób przeprowadzania przez pozwanego okresowych kontroli stanu dróg i drzewostanu znajdującego się w pasie dróg administrowanych przez pozwany powiat.

Na podstawie zeznań świadka Z. P. sąd poczynił ustalenia w zakresie przebiegu zdarzenia.

Zeznania świadków są logiczne, wiarygodne, nie były kwestionowane przez strony. Potwierdzają i uzupełniają okoliczności wynikające z przedłożonych przez strony dokumentów.

W zakresie stanu przedmiotowego drzewa i przyczyn złamania się konaru sąd oparł się na opinii biegłego z zakresu dendrologii M. W.. Ustalenie tych okoliczności wymaga, bowiem wiadomości specjalnych a ich ustalenie wymaga, zgodnie z treścią przepisu art. 278 par 1 KPC powołania biegłego odpowiedniej specjalności. Opinia biegłego nie został skutecznie zakwestionowana w toku postępowania. Opinia jest logiczna, szczegółowa, merytorycznie poprawna. Biegły dokonał oględzin przedmiotowego drzewa, z których sporządził dokumentację fotograficzną. W sposób szczegółowy i wnikliwy dokonała analizy stanu drzewa, jego cech gatunkowych oraz wskazał na przyczyny odłamania się konaru. Wskazała również na możliwe środki zaradcze, które należałoby podjąć w celu zapobieżenia częstemu (jak wynika z opinii biegłego) zjawisku rozłamywania się tego gatunku drzew (klon pospolity). Biegły odniósł się również w opinii uzupełniającej do uwag i pytań kierowanych do niego przez pełnomocników stron.

Opinia została przez sąd oceniona, jako w pełni wiarygodna i przyjęta.

Sąd pominął natomiast na podstawie przepisu art. 235 (2) par 2 pkt 2 dowód z uzupełniającej opinii biegłego w celu udzielenia przez biegłego odpowiedzi na pytania wskazane w pkt 1 i 2 pisma procesowego pełnomocnika pozwanego (...) w S., jako nieprzydatny dla ustalenia stanu przedmiotowego drzewa w dniu zdarzenia z dnia 30 września 2019 roku.

Pełnomocnik pozwanego ubezpieczyciela wnosił, bowiem o udzielenie przez biegłego odpowiedzi na pytania dotyczące tego, ile według wiedzy biegłego gmin przeprowadza ocenę drzewostanu zgodnie z procedurą opisaną przez biegłego w opinii tj. z użyciem tomografu, czy też georadaru i z uwzględnieniem skanowania drzewa oraz w ilu znanych biegłemu gminach oceny drzewostanu dokonują dendrolodzy.

Wskazane pytania wykraczają poza treść opinii jak również kwalifikacje biegłego jak również poza zakres tezy dowodowej dla biegłego określonej w postanowieniu sądu.

Biegły jest, bowiem specjalistą z zakresu dendrologii a nie organizację służb jednostek lokalnych w zakresie kontroli drzewostanu. Tym niemniej biegły w opinii uzupełniającej wskazując możliwe sposoby dokonywania kontroli stanu drzew zaznaczył, iż badania przy pomocy tomografu czy geoparku są kosztownym środkiem kontroli stanu drzewa.

Wskazał również, iż z uwagi na cechy gatunkowe drzewa osoba posiadająca stosowną wiedzę z zakresu utrzymania drzew i zieleni byłaby w stanie na podstawie wnikliwych oględzin przedmiotowego drzewa i jego stanu, w jakim znajdowało się przed zdarzeniem (stan korony, rozwidlenie V- kształtne, brak równowagi drzewa z uwagi na wcześniejsze odcięcie konaru, ekspozycję na wiatr itp.) ocenić, czy drzewo wymaga podjęcia zabiegów pielęgnacyjnych i takich, które miałyby na celu zapobieżenie jego rozłupaniu się.

Nie ulega wątpliwości i jest okolicznością w sprawie niekwestionowaną, iż badania drzew przy pomocy rezonansu magnetycznego czy georadaru są badaniami bardzo kosztownymi i gminy nie dysponują środkami finansowymi ani też organizacyjnymi pozwalającymi na ich przeprowadzania na masową skalę. Z opinii biegłego wynika jednakże, iż badania tego rodzaju nie były jedynymi, przy pomocy których możliwa była właściwa i prawidłowa ocena stanu drzewa i podjęcie stosownych działań zaradczych.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie do kwoty 66.563,44 złote. W pozostałym zakresie, z uwagi na dokonane skuteczne cofnięcie pozwu przez powoda na podstawie przepisu art. 355 KPC w zw. z art.203 KPC postępowanie w sprawie podlegało umorzeniu.

Jako podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego powiatu powód wskazał przepis art. 415 KC. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu, kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę zobowiązany jest do jej naprawienia.

Warunkiem odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie tego przepisu jest łączne spełnienie przesłanek w postaci: zawinonego działania lub zaniechania sprawcy szkody, wystąpienia szkody oraz związku przyczynowego między bezprawnością działania lub zaniechania sprawcy a szkodą doznaną przez poszkodowanego.

W okolicznościach faktycznych sprawy zostało udowodnione, iż powód doznał szkody majątkowej w postaci uszkodzenia samochodu stanowiącego jego własność i w efekcie tego był zobowiązany do poniesienia wydatków związanych z naprawieniem uszkodzonego pojazdu w wysokości dochodzonej pozwem (po pomniejszeniu ich kwoty o należny podatek VAT, który powód odliczył sobie w ramach rozliczeń VAT)

Z okoliczności faktycznych sprawy wynika, iż bezpośrednią przyczyną zdarzenia z dnia 30 września 2019 roku i związanej z nim szkody był stan drzewa znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie drogi publicznej znajdującej się w zarządzie powiatu (...), po której poruszał się pojazd powoda.

Z opinii biegłego wynika, iż stan drzewa jak również jego gatunek i związana z tym cecha drzewa w postaci dużej łamliwości były przyczyną odłamania się konaru w dniu 30 września 2019 roku.

Stosownie do przepisu art. 20 pkt 16 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (tj. DZ. U. z 2021 roku poz. 1376) do obowiązków zarządcy drogi należy m. in. utrzymanie zieleni przydrożnej w tym sadzenie i usuwanie drzew i krzewów.

Jest okolicznością w sprawie niekwestionowaną, iż pozwany powiat (...) jest zarządcą drogi, na której w dniu 30 września 2019 roku doszło do feralnego zdarzenia z udziałem samochodu powoda.

Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, iż realizowanie przez pozwanego powiat (...) ustawowego obowiązku utrzymania zieleni przydrożnej nie było wykonywane z dostateczną, należyłą starannością. Z zeznań przesłuchanych przez sąd świadków (pracowników pozwanego) wynika, iż faktycznie kontrola stanu przydrożnych drzew ograniczała się do wykonania objazdu drogi i przyglądaniu się w trakcie tego objazdu położonym w pasie przydrożnym drzewom.

Przy czym obserwacji tych dokonywali pracownicy urzędu, nieposiadający żadnej wiedzy ani doświadczenia z zakresu pielęgnacji zieleni.

Opisane działanie trudno uznać za spełniające wymóg realizowania obowiązków ustawowych zarządcy drogi z należyłą starannością. Czynności te faktycznie ocenić należy jako pozorne. Wykonywane były w sposób pobieżny i przez osoby nieposiadające stosownej fachowej wiedzy. Z zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, jak również pośrednio z treści opinii biegłego przedstawionej w sprawie wynika, iż w trakcie tak pobieżnych oględzin zarządca drogi nie był w stanie ustalić faktycznego stanu drzew i wynikających z tego stanu ewentualnych zagrożeń. Biegły w swojej opinii wskazał, w jaki sposób powinna przebiegać kontrola drzewostanu, aby mogła być efektywna, co nie znaczy oczywiście , że byłaby w stanie wyeliminować wszystkie potencjalne zagrożenia związane ze stanem drzew przydrożnych.

Z opinii biegłego wynika, iż czynności w zakresie kontroli drzewostanu, aby mówić o jakiegokolwiek ich efektywności, powinny być wykonywane przez osobę posiadającą przynajmniej podstawowe kwalifikacje w zakresie utrzymania i pielęgnacji zieleni.

Osoba posiadająca taką wiedzę, wiedziałaby zapewne o szczególnych właściwościach przedmiotowego drzewa (dużej łupliwości i tworzeniu rozwidleń V- kształtnych) a zatem cech mogących doprowadzić do takiej sytuacji, jaka

miała miejsce w dniu 30 września 2019 roku. Z opinii biegłego dendrologa wynika również, iż już tylko na podstawie dokładnych oględzin drzewa, bez wykonywania szczegółowych i kosztownych badań w postaci tomografii komputerowej lub georadaru, osoba posiadająca wiedzę z zakresu pielęgnacji drzew byłaby w stanie dostrzec i należycie ocenić te elementy stanu przedmiotowego drzewa, które stwarzały potencjalne zagrożenie dla użytkowników drogi i wskazywały na konieczność podjęcia czynności pielęgnacyjnych mających zapobiec ewentualnemu rozłupaniu się drzewa, czy też odłamaniu się jego konarów. Warto przy tym zauważyć, iż stan drzewa w dacie dokonywania czynności przez pracowników pozwanego jak i w dacie dokonywania oględzin z udziałem biegłego nie był „normalny”.

Drzewo posiadało, bowiem uszkodzenie po dokonanych kilka lat wcześniej odcięciu jednego z konarów. Posiadało także rozwidlenie v- kształtne, a cała korona drzewa (asymetryczna) rozbudowała się ponad tym rozwidleniem. Ponadto drzewo znajdowało się w miejscu eksponowanym na wiatr.

Z opinii biegłego wynika, iż taki stan drzewa wskazywał na konieczność podjęcia czynności pielęgnacyjnych poprzez cięcie formujące całej korony pozwalające na odciążenie rozwidlenia oraz zmniejszenie oporu na wiatr, jaki stawia drzewo lub usunięcie jednej z odnóg np. tej skierowanej w stronę szosy, aż do jej nasady w rozwidleniu, połączone z cięciem formującym pozostałej części korony tak, aby zmniejszyć jej chorągiewkowaty kształt, co wiązałoby się z utratą ulistnienia w 50 %

Przeprowadzenie rzetelnej kontroli stanu drzewa oraz odpowiednich zabiegów pielęgnacyjnych w koronie mogło znacząco zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia omawianego w sprawie zdarzenia.

(opinia uzupełniająca pisemna biegłego dr inż. M. W. k. 289 – 291) Pozwany powiat czynności tych nie przeprowadził, gdyż skutek pobieżnej jedynie kontroli stanu drzew nie dostrzegł takiej konieczności. Drzewo nie zostało zakwalifikowane do jakichkolwiek czynności pielęgnacyjnych.

Jednocześnie, wbrew zarzutom pozwanych, czynności te w świetle zasad wiedzy i doświadczenia życiowego nie mogą być ocenione, jako nadmiernie skomplikowane czy też kosztowne. Brak również podstaw do przyjęcia, iż pociągałyby one dla pozwanego powiatu nadmierne i nieuzasadnione koszty. Miałyby one natomiast zasadnicze znaczenie dla kwestii bezpieczeństwa użytkowników drogi, o czym świadczy zdarzenie, do jakiego doszło w dniu 30 września 2019 roku. Niewątpliwie, zatem w sprawie wykazana została przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego powiatu w postaci zawinionego zaniechania. Jak wynika z powołanych wyżej okoliczności dotyczących sposobu wykonywania kontroli drzewostanu przez pracowników pozwanego powiatu kontrola ta była wykonywana w sposób niedbały a w zasadzie pozorny.

Wykazana została również przesłanka w postaci związku przyczynowego pomiędzy stanem drzewa, odłamaniem się jego konaru a szkodą doznaną przez powoda.

Z opinii biegłego dendrologa wynika jednoznacznie, iż stan drzewa (jego wcześniejsze uszkodzenia, podatność na wiatr itp. oraz zaniechanie czynności pielęgnacyjnych) były przyczyną odłamania się konaru. Jednocześnie przez wskazane w opinii biegłego zabiegi pielęgnacyjne, których zarządca drogi zaniechał można było zapobiec zdarzeniu z dnia 30 września 2019 roku.

Jednocześnie w sprawie nie została przez stronę pozwaną wykazana przesłanka egzoneracyjna w postaci siły wyższej – bardzo silnego wiatru, który miał spowodować oderwanie się konaru i jego uderzenie w samochód powoda.

Z opinii biegłego dendrologa wynika, iż złamanie się konaru nie musiało pozostawać w związku przyczynowym z wiatrem, jaki tego dnia wiał w miejscu zdarzenia.

Jak stwierdził biegły odłamany konar mógł ulec osłabieniu czy nadłamaniu już w okresie poprzedzającym zdarzenie z uwagi na stan drzewa i ekspozycję korony na wiatr i ulec złamaniu nawet przy bezwietrznej pogodzie.

Jednocześnie w aktach sprawy brak jednoznacznych dowodów na to, iż warunki pogodowe, jakie panowały w chwili zdarzenia miały charakter na tyle wyjątkowy, ekstremalny, aby przypisać im charakter siły wyższej.

„ O wystąpieniu siły wyższej mowa być może tylko w razie wystąpienia jakichś ekstremalnych zjawisk pogodowych względnie kataklizmów geologicznych lub kosmicznych”. Tak m. in. Sąd Apelacyjny w (...) Sygnatura I ACa (...)

Po pierwsze stwierdzić należy, iż ustalenie, czy w chwili zdarzenia wystąpiło zjawisko mające charakter siły wyższej wymaga wiadomości specjalnych. Ustalenie tej okoliczności wymagałoby, zatem, stosownie do treści przepisu art. 278 KPC powołania dowodu z opinii biegłego stosownej specjalności np. klimatologa . Podobnie dowodu z opinii biegłego wymagałoby ustalenie, iż siła wyższa (a nie stan drzewa) była przyczyną zaistniałego zdarzenia – odłamania się konaru drzewa i uderzenia w pojazd powoda.

Udowodnienie tych okoliczności, jako okoliczności egzoneracyjnych obciążało pozwanych, stosownie do treści przepisu art. 6 KC, zgodnie z którym udowodnienie określonego faktu obciąża osobę, która z tego faktu wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne.

Pozwani nie zgłosili wniosku o przeprowadzenie takiego dowodu. Na okoliczność wystąpienia zdarzenia w postaci siły wyższej pozwani powołali dowody z dokumentów komunikatów Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz doniesienia medialne.

Z tych dowodów wynika jedynie, że istotnie w dacie przedmiotowego zdarzenia występowało zjawisko silnego wiatru.

W dniu 29 września 2019 roku Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Biuro Prognoz Meteorologicznych w P. wydało dla województwa (...), powiatu (...) ostrzeżenie meteorologiczne numer 62 od godziny 10.00 dnia 30 września 2019 roku do godz. 20. 00 w dniu 30 września 2019 roku o wystąpieniu silnego wiatru o średniej prędkości od 30 km/h do 45 km/h w porywach do 90 km/h początkowo południowo – zachodniego, później zachodniego. Najsilniejsze porywy wiatru wystąpią po południu. Zgodnie z klasyfikacją stopni zagrożeń przygotowaną przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w przypadku wystąpienia 2 stopnia zagrożenia silnym wiatrem (średnia prędkość wiatru od

72 do 90 km/h lub w porywach od 90 km/h do 115 km/h) mogą wystąpić uszkodzenia budynków, dachów, łamanie i wrywanie drzew z korzeniami, utrudnienia w komunikacji, uszkodzenia linii napowietrznych.

Jak wynika z porównania obydwu powołanych dokumentów, jako silny wiatr klasyfikowany, jako 2 stopień zagrożenia traktowany jest wiatr o średniej prędkości od 72 do 90 km/h lub w porywach od 90 km/h do 115 km/h. Tymczasem z komunikatu (...) wynika, iż w dniu 30 września 2019 roku na terenie (...) wystąpić miał wiatr o średniej prędkości 30 km/h do 45 km/h, w porywach do 90 km/h a zatem niepodlegający sklasyfikowaniu, jako 2 stopień zagrożenia, zgodnie z przedstawioną klasyfikacją.

Powyższa okoliczność przemawia za uznaniem, iż zjawisko pogodowe, jakie wystąpiło w dniu 30 września 2019 roku, aczkolwiek dokuczliwe i niebezpieczne, nie miało jednakże wyjątkowego, ekstremalnego charakteru i nie stanowiło tym samym siły wyższej.

W tych okolicznościach pozwani nie udowodnili wystąpienia okoliczności egzoneracyjnej w postaci siły wyższej.

Wobec powyższego na podstawie art. 415 KC pozwany powiat (...) ponosi odpowiedzialność za szkodę doznaną przez powoda w wyniku zdarzenia z dnia 30 września 2019 roku.

Szkodę powoda stanowi w tym wypadku konieczność poniesienia przez niego wydatków związanych z koniecznością dokonania naprawy samochodu uszkodzonego wskutek przedmiotowego zdarzenia w wysokości ostatecznie dochodzonej pozwem a wynikającej z wystawionej dla powoda faktury za wykonanie naprawy.

Konsekwencją powyższego jest również odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela.

Zgodnie z treścią art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polegać może w szczególności – przy ubezpieczeniu majątkowym – na zapłacie określonego odszkodowania

za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (art. 805 § 2 pkt 1 k.c.).

Zgodnie z treścią przepisu art. 822 KC. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o jakich mowa w § 1, będące następstwem przewidzianego w umowie zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia.

Strony mogą postanowić, że umowa będzie obejmować szkody powstałe, ujawnione lub zgłoszone w okresie ubezpieczenia.

Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

W dacie zdarzenia pozwany powiat (...) posiadał w S. Towarzystwie (...) w S. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, do której zastosowanie mają Ogólne Warunki Ubezpieczenia Mienia i Odpowiedzialności Cywilnej – Ubezpieczenie pakietowe (...) uchwalone przez Zarząd Towarzystwa w dniu 18 grudnia 2015 roku, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Przedmiotem ubezpieczenia była odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody osobowe i rzeczowe o charakterze pozaumownym (OC deliktowe) oraz odpowiedzialność cywilna wynikająca z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowe) z rozszerzeniem odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego.

Wobec powyższego z tego tytułu pozwany ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za szkodę powoda. Odmowa wypłaty odszkodowania była bezzasadna.

Wysokość szkody wynika z faktury wystawionej przez zakład naprawczy na kwotę 66.563,44 złote netto.

Wobec powyższego sąd zasądził powyższą kwotę od pozwanych na rzecz powoda na zasadach odpowiedzialności in solidum.

Artykuł 441 KC ustanawiający solidarną odpowiedzialność kilku osób za szkodę spowodowaną czynem niedozwolonym znajduje zastosowanie wyłącznie w obrębie odpowiedzialności ex delicto. Przepis ten nie może, więc uzasadniać odpowiedzialności solidarnej, w przypadku, gdy roszczenia poszkodowanego z tytułu tego samego zdarzenia w stosunku do jednej z osób opierają się na podstawie kontraktowej (art. 471 i n.) - w tym przypadku wobec pozwanego (...) w S. - lub wynikają z przepisów szczególnych, a wobec drugiej - na podstawie deliktowej - np. roszczenie do bezpośredniego sprawcy szkody oraz do ubezpieczyciela w ramach ubezpieczenia typu OC. Jest to przypadek tzw. solidarności nieprawidłowej (zobowiązania in solidum), do której można jedynie w drodze analogii stosować przepisy o zobowiązaniach solidarnych, jeżeli nic innego nie wynika z przepisów szczególnych i z treści stosunku łączącego poszkodowanego z jednym z podmiotów odpowiedzialnych. K. P. (red.), Kodeks cywilny. T. K. Art. 1-449¹⁰, Wyd. 10, W. 2020

Wobec powyższego powództwo podlegało oddaleniu w zakresie żądania solidarnej odpowiedzialności obydwu pozwanych wobec braku po temu podstaw prawnych.

Z uwagi na to, że pozwani opóźniali się ze spłatą należności Sąd orzekł o odsetkach od należności składających się na tę kwotę w oparciu o art. 481 § 1 KC, od dnia wymagalności wskazanej w pozwie tj. od dnia 9 listopada 2019 roku z uwagi na okoliczność, iż już przed tą datą powód kierował do pozwanych wezwanie do naprawienia szkody.

Wobec częściowego uwzględnienia żądań pozwu wynikających z faktu częściowego cofnięcia pozwu sąd dokonał stosunkowego rozliczenia kosztów procesu pomiędzy stronami na podstawie przepisu art. 100 KPC przy przyjęciu, iż powód wygrał proces w 81 % wartości przedmiotu sporu i w tym procencie należy mu się zwrot poniesionych kosztów procesu.

Całe koszty procesu zamknęły się kwotą 16.190,28 złotych i składają się na nie: opłata od pozwu w wysokości 4.094 złote, koszty opinii biegłego 1.262,28 złotych oraz wynagrodzenie pełnomocników powoda i pozwanego ad 2 w wysokości wynikającej z przepisu par 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności

radców prawnych (tj. z dnia 3 stycznia 2018 roku poz. 265) po 5.417 złotych.

Z tej kwoty powód powinien ponieść jedynie 19 % odpowiednio do wartości przedmiotu sporu, co, do której nastąpiło cofnięcie pozwu przez powoda w toku postępowania..

Powód poniósł natomiast koszty w wysokości 10.773 28 złotych (opłata od pozwu, opinia biegłego i koszty pełnomocnika) Do zasądzenia na rzecz powoda pozostaje, zatem kwota 7.697,13 złotych tytułem kosztów procesu.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego ad 2 .